

Warszawa, dn. 15 marca 2022 r.

FRPL/211/2022/MG

Sz. P. Andrzej Sapiński

Prezes Zarządu

Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego
im. Janusza Korczaka w Słupsku Sp. z o.o.
ul. Hubalczyków 1
76-200 Słupsk

Szanowny Panie Dyrektorze,

Działając w imieniu Fundacji Rodzić po Ludzku (dalej „Fundacja”), która już od ponad 25 lat działa na rzecz polepszenia standardów opieki okołoporodowej w polskich szpitalach, zwracam się do Pana z wnioskiem o podjęcie działań w celu zapewnienia pełnej dostępności porodów rodzinnych w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Janusza Korczaka w Słupsku Sp. z o.o. (dalej „Szpital”).

Fakt, że porody z osobą towarzyszącą zostały wznowione z dniem 18 lutego 2022 r. w kierowanej przez Pana jednostce leczniczej stanowi dobrą wiadomość dla kobiet ze Słupska i okolic. Chcę także podkreślić, że zdaję sobie sprawę, iż według rankingu „Głosu kobiet” Fundacji Rodzić po Ludzku wysoko oceniane jest zadowolenie z opieki 91.48 na 100 możliwych do uzyskania - co stanowi bardzo ważny czynnik w opiece nad kobietą w czasie porodu.

Tym bardziej, biorąc pod uwagę jak ważną i potrzebną działalność prowadzi Szpital dla kobiet w okresie okołoporodowym, kieruję do Pana wniosek o częściową zmianę niektórych postanowień zawartych w regulaminie porodów rodzinnych udostępnionych na stronie www Szpitala (dalej „Zasady”), w następującym zakresie:

- I. pozostawienia prawa do swobodnego wyboru przez kobietę osoby bliskiej obecnej przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych (ustęp 2 Zasad);
- II. wykreślenia wymogu mieszkania przez osobę bliską wraz z rodzącą, co najmniej przez 14 dni przed porodem (ustęp 2 Zasad);
- III. stawiania wymogów sanitarnych wobec osoby bliskiej zgodnych z „Zaleceniami w sprawie możliwości odbywania porodów rodzinnych w warunkach stanu epidemii Covid-19 w Polsce dla kierowników podmiotów leczniczych posiadających oddziały położniczo-ginekologiczne”, aktualizowanych w dniu 16 września 2021 r. przez Ministerstwo Zdrowia (ustęp 4 Zasad);
- IV. umożliwienia osobom bliskim kangurowania dziecka urodzonego drogą cesarskiego cięcia (ustęp 6 Zasad).

Ad. I - prawo do swobodnego wyboru przez kobietę osoby bliskiej obecnej przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych

Odnosząc się do ust. 2 Zasad pragnę podkreślić, iż definicja osoby bliskiej została zawarta w ustawie z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. 2009 Nr 52 poz. 417, z późn. zm., dalej „Ustawa”) i obejmuje „małżonka, krewnego do drugiego stopnia lub powinowatego do drugiego stopnia w linii prostej, przedstawiciela ustawowego, osobę pozostającą we wspólnym pożyciu lub osobę wskazaną przez pacjenta”. Wprowadzanie przez Szpital ograniczenia poprzez wskazanie, iż osobą bliską winien być ojciec dziecka, a w drugiej kolejności w przydatkach szczególnych ewentualnie inna bliska osoba, stanowi ograniczenie prawa do wyboru osoby bliskiej przy udzielaniu świadczenia zagwarantowanego poprzez Ustawę. Należy brać bowiem pod uwagę, iż ojciec dziecka z różnych względów może nie chcieć uczestniczyć lub może nie być w stanie uczestniczyć w porodzie. Dodatkowo ze względów życiowych ojciec dziecka może nie być faktycznie osobą bliską dla kobiety, którą chce ona wybrać na osobę towarzyszącą jej w porodzie. Piętnowanie obowiązku wyboru ojca dziecka może wpływać na stan emocjonalny kobiety, gdy brak jest współpracy z jego strony lub nie jest on obecny w życiu kobiety oraz stanowić może także obciążenie dla samego ojca dziecka, który może nie czuć się na siłach, aby brać udział w narodzinach swojego dziecka. Decyzja kobiety do wyboru osoby bliskiej winna być w pełni swobodna i nie nakierowana na konkretne osoby. Tylko taki wybór daje gwarancje, iż kobieta będzie miała w wybranej przez siebie osobie bliskiej prawdziwe wsparcie, jakiego może potrzebować, a osoba towarzysząca podejmie świadomą decyzję w zakresie uczestniczenia w czasie porodu i bycia osobą wspierającą, a nie samą potrzebującą wsparcia tylko przez to, że kobieta nie miała swobodnego wyboru kogoś innego. Dodatkowo należy wskazać, iż dokonywanie zmiany definicji osoby bliskiej winno ewentualnie zostać przeprowadzone według odpowiedniej rangi akt prawny, a nie jednostronne redefiniowanie prawa kobiety do wyboru osoby bliskiej przez Szpital.

Propozycja zmiany ust. 2 Zasad poprzez usunięcie następującego brzmienia „(ojciec dziecka, a w szczególnych przypadkach inna osoba)” i pozostawienie wyłącznie prawa do uczestniczenia w porodzie jednej osoby bliskiej.

Ad. II - wymóg mieszkania przez osobę bliską wraz z rodzącą, co najmniej przez 14 dni przed porodem

Argumentacja dotycząca wniosku o zmianę ust. 2 Zasad powiązana jest ściśle z wyżej wyszczególnionym prawem do swobodnego wyboru osoby bliskiej przez kobietę. Nie z każdą bowiem osobą bliską kobieta ma obowiązek mieszkania, czasem może stać się to niemożliwe ze względów organizacyjnych, czy innych kwestii życiowych. Wprowadzanie uwarunkowania zamieszkiwania razem bezpośrednio przed porodem wpływa bardzo zawężająco na prawo kobiety do wyboru osoby bliskiej przy udzielaniu świadczeń, a z drugiej strony nie daje przynosi korzyści w postaci nie zakażenia COVID-19, gdyż osoby te prowadząc normalny tryb życia opuszczają miejsce zamieszkania w celu realizacji różnych potrzeb życiowych. Dodatkowo warto wziąć pod

uwagę także grupę rodzających, które są samotnymi matkami i przeanalizowania, jak wymóg wpisany w ust. 2 Zasad wpływa na ich prawo do wyboru osoby bliskiej.

Propozycja zmiany ust. 2 Zasad poprzez przyjęcie następującego brzmienia „W porodzie rodzinnym może uczestniczyć wyłącznie jedna osoba, która w dniu porodu jest zdrowa i nieobjęta kwarantanną lub izolacją.”

Ad. III - stawianie wymogów sanitarnych wobec osoby bliskiej zgodnych z zaleceniami Ministerstwa Zdrowia

Kieruję do Pana wniosek o zmianę obowiązkowego warunku uczestniczenia w porodzie rodzinnym, jakim jest przeprowadzenie przez osobę towarzyszącą na jej własny koszt testu antygenowego w kierunku zakażenia SARS-CoV-2, ważnych w każdym przypadku do 48h od momentu pobrania wymazu.

Zalecenia konsultantów krajowych w dziedzinie położnictwa i ginekologii oraz w dziedzinie perinatologii w sprawie możliwości odbywania porodów rodzinnych w warunkach stanu epidemii COVID-19 w Polsce, opublikowane w dniu 16 września 2021 r. (ostatnia aktualizacja¹), w jasny sposób wskazują, iż warunkiem dopuszczenia osoby towarzyszącej do porodu nie jest wykonywanie testów, a jedynie wypełnienie ankiety epidemiologicznej. Wymóg posiadania aktualnego testu u osoby towarzyszącej widniał we wcześniejszych zaleceniach konsultantów. Po interwencji Fundacji Rodzić po Ludzku, która uznała ten zapis za niezgodny z prawem, zalecenia uległy zmianie i wspomniany wymóg został usunięty. Konsekwencją kolejnej interwencji Fundacji było stworzenie zakładki na stronie www Ministerstwa Zdrowia „Najczęściej zadawane pytania i odpowiedzi dotyczące opieki okołoporodowej w czasie epidemii” i jednoznaczne wskazanie przez ministerstwo, iż „Uzależnianie uczestnictwa w porodzie rodzinnym od wyniku badania na koronawirusa nie powinno mieć miejsca.²”

Powyższe stanowisko stanowi kontynuację podjętej decyzji przez Ministerstwo Zdrowia w zakresie porodów rodzinnych, a mianowicie, jak czytamy w piśmie sygnowanym przez Sekretarza Stanu Pana Waldemara Krasko do Rzecznika Praw Obywatelskich „W powyższych zaleceniach zrezygnowano z obligatoryjnego wymogu okazywania przez osoby towarzyszące przy porodzie aktualnego wyniku testu w kierunku COVID-19 oraz uaktualniono ankietę epidemiologiczną, od której wyników zależy, czy osoba towarzysząca rodzącej, będzie mogła zostać w oddziale położniczym na czas jej porodu.”³ W powyższej sprawie wypowiedział się także NFZ wskazując, iż

¹ Pkt 19 Opieka okołoporodowa - <https://www.gov.pl/web/zdrowie/wytyczne-dla-poszczegolnych-zakresow-i-rodzajow-swiadczen?fbclid=IwAR3ImgMLp8BwjBJUaE3d8vboExAtFNSDVYGZKEg71w1oOOJa0xuwX0D1U1w>

² <https://www.gov.pl/web/zdrowie/najczesciej-zadawane-pytania-i-odpowiedzi-dotyczace-opieki-okoloporodowej-w-czasie-epidemii?fbclid=IwAR2aV2ua0Wv5RQDLrK65x1LlVnqLeIHWTPHqs1Kl2Mo3gtTLGXsrppPuuY>

³ <https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Odpowied%C5%BA%20MZ%2C%2022.07.2020.pdf>

„Narodowy Fundusz Zdrowia uznaje za nieuzasadnione żądanie świadczeniodawców wykonania testu PCR w kierunku COVID-19 przez osoby towarzyszące.”⁴

Rzecznik Praw Pacjenta także zajął stanowisko w sprawie podejmując interwencje w szpitalach, które wprowadziły odgórny nakaz posiadania wyników testów w kierunku obecności wirusa SARS CoV-2 przez osoby towarzyszące przy porodzie rodzinnym, wykonanych na ich koszt, wprost wskazując, iż stanowi to praktykę naruszającą zbiorowe prawa pacjentów poprzez ograniczenie prawa rodzących pacjentek do obecności osoby bliskiej przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych⁵. Ponadto, pragnę wskazać, iż w przypadku wydania przez Rzecznika Praw Pacjenta decyzji o uznaniu praktyki Szpitala w zakresie testowania za naruszającą zbiorowe prawa pacjentów, niepodjęcie przez podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych określonych działań powoduje, że Rzecznik Praw Pacjenta nakłada w drodze decyzji zgodnie z art. 68 u.p.p. karę pieniężną do wysokości 500 000 złotych.

Propozycja zmiany ust 4 Zasad poprzez wykreślenie ustępu w całości albo wprowadzenie zasady, że testy są wykonywane na koszt Szpitala.

Ad. IV - umożliwienia osobom bliskim kangurowania dziecka urodzonego drogą cesarskiego cięcia

Z uwagi na fakt, iż możliwość kangurowania dzieci urodzonych drogą cesarskiego cięcia przez osoby bliskie nie wynika wprost z brzmienia Zasad, kieruję do Pana zapytanie: Czy Szpital spełnia wymagania zawarte w „Zaleceniach dotyczących kangurowania dzieci przez osobę towarzyszącą przy porodzie rozwiązaniem cięciem cesarskim, dla kierowników podmiotów leczniczych posiadających oddziały położniczo-ginekologiczne” aktualizowane w dniu 16 września 2021 r.?⁶

Zgodnie z wyżej wyszczególnionymi zaleceniami kangurowanie winno być możliwe przez co najmniej dwie godziny po cesarskim cięciu, przy spełnieniu niezbędnego minimum, określonego w wyżej wskazanym dokumencie. Dodatkowo został wprowadzony do zaleceń zapis, że ostateczna decyzja w sprawie możliwości kangurowania dziecka uzależniona jest od możliwości organizacyjnych podmiotu leczniczego i powinna zostać podjęta przez jego kierownika, jednakże co ważne „ustawa o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta w przypadku wystąpienia zagrożenia epidemicznego dopuszcza wprawdzie możliwość ograniczenia praw pacjenta, nie zezwala jednak na całkowite wyłączenie możliwości korzystania z poszczególnych praw. Kierownicy i personel

⁴ <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/mz-rpo-test-na-covid-nie-jest-warunkiem-udzialu-w-porodzie-rodzinnym>

⁵ <https://www.gov.pl/web/rpp/rzecznik-praw-pacjenta-potwierdzil-naruszenie-zbiorowych-praw-pacjentow-w-zakresie-ograniczenia-obecnosci-osoby-towarzyszacej-przy-porodzie>

⁶ Pkt 19 - <https://www.gov.pl/web/zdrowie/wytyczne-dla-poszczegolnych-zakresow-i-rodzajow-swiadczen?fbclid=IwAR3lmgMLp8BwjBJUaE3d8vboExAtFNSDVYGZKEg71w1oOOJa0xuwX0D1U1w>

podmiotów leczniczych powinni starać się znaleźć takie rozwiązania, które umożliwią kangurowanie dziecka przez osobę towarzyszącą przy porodzie rozwiązaniem cięciem cesarskim.”

W przypadku, gdy uprawnienie kangurowania nie jest gwarantowane w Szpitalu, proszę o informację zwrotną, jakie zostały podjęte przez Szpital działania mające na celu realizację prawa do kangurowania dziecka urodzonego drogą cesarskiego cięcia.

Propozycja zmiany ustępu 6 Zasad poprzez przyjęcie następującego brzmienia „W przypadku porodu zabiegowego lub cięcia cesarskiego, nie dopuszcza się obecności osoby towarzyszącej. Powyższe nie ogranicza prawa do kangurowania dziecka urodzonego w wyniku porodu zabiegowego lub cięcia cesarskiego przez osobę bliską przez co najmniej dwie godziny po narodzinach dziecka.”

Mam wielką nadzieję, że przedstawione przeze mnie powyższe propozycje zmian zostaną przyjęte przez Pana w całości, a następnie wprowadzone poprzez aktualizację Zasad i faktyczne ich zastosowanie w stosunku do rodziców oraz osób bliskich uczestniczących w porodach rodzinnym odbywających się w Szpitalu. Prosimy o przesłanie Państwa stanowiska w sprawie na adres: fundacja@rodzicpoludzku.pl.

2 paratalelli

PREZES
FUNDACJI RODZIC PO LUDZKU
Joanna Pietrusiewicz
Joanna Pietrusiewicz